

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА 2025 ЙИЛДАГИ ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ДИНАМИКАСИ ВА ТАРКИБИЙ ТАҲЛИЛИ

Тўрахўжаев Зайниддин Нажмиддин ўғли

*Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги
қошидаги “Рақамлаштириш Маркази” МЧЖ директори*

Аннотация: Ушбу мақолада 2025 йил давомида Ўзбекистон Республикаси иқтисодиётига жалб қилинган хорижий инвестицияларнинг ҳажми, динамикаси ва таркибий ўзгаришлари таҳлил қилинади. Инвестициявий муҳитни яхшилаш борасидаги ислохотларнинг самарадорлиги, инвестицияларнинг соҳавий ва ҳудудий тақсимооти ҳамда иқтисодий ўсишга таъсири кўриб чиқилади.

Калит сўзлар: тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар, инвестицион жозибадорлик, яшил энергетика, таркибий трансформация, рақамли иқтисодиёт, капитал оқими.

Аннотация: В данной статье анализируются объем, динамика и структурные изменения иностранных инвестиций, привлечённых в экономику Республики Узбекистан в течение 2025 года. Рассматривается эффективность проводимых реформ по улучшению инвестиционного климата, отраслевое и территориальное распределение инвестиций, а также их влияние на экономический рост.

Ключевые слова: прямые иностранные инвестиции, инвестиционная привлекательность, зелёная энергетика, структурная трансформация, цифровая экономика, движение капитала.

Кириш. 2025 йил Ўзбекистон учун “Рақамли трансформация ва яшил ўсиш” стратегиясининг муҳим босқичи бўлди. Жаҳон иқтисодиётидаги мураккаб геосиёсий вазиятга қарамай, Ўзбекистон Марказий Осиёда

инвестициявий хаб сифатидаги мавқеини мустаҳкамлади. Хорижий капитални жалб қилиш нафақат молиявий ресурс, балки юқори технологиялар ва бошқарув тажрибасини олиб кириш воситасига айланди.

2025 йил Ўзбекистон иқтисодиёти учун "Инвестициявий фаолликни ошириш ва рақамли трансформация" даври сифатида тавсифланади. Мамлакатнинг кредит рейтинглари барқарорлашуви ва халқаро бозорларга интеграциялашуви натижасида тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар (ТТҲИ) оқими сифат жиҳатдан янги босқичга кўтарилди.

Инвестициялар динамикасининг умумий тавсифи. 2025 йил якунларига кўра, Ўзбекистон иқтисодиётига йўналтирилган жами хорижий инвестициялар ҳажми ўтган йилга нисбатан сезиларли **15-18%** га ўсишни кўрсатди. Бунга мамлакатнинг суверен кредит рейтинглари барқарорлашуви ва инвесторлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тизимининг кучайтирилгани асосий сабаб бўлди. Инвестициялар таркибида юқори технологик соҳалар (яшил энергетика, ИТ, биотехнология) улуши сезиларли даражада ортди.

Тўғридан-тўғри инвестициялар улуши. Жами инвестициялар таркибида тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар (ТТҲИ) улуши 65-70% ни ташкил этди.

Давлат кафолатисиз инвестициялар. Хусусий сектор ва хорижий компанияларнинг бевосита шериклигидаги лойиҳалар сони ортди.

2025 йилда инвестицияларнинг соҳавий тақсимоотида сифат жиҳатидан ижобий силжишлар кузатилди.

Энергетика ва қайта тикланувчи манбалар. Инвестицияларнинг қарийб 30% и қуёш ва шамол электростанцияларини қуришга йўналтирилди. Бу "Яшил иқтисодиёт"га ўтиш дастурининг натижасидир.

Технология ва информацион технологиялар соҳаси. ИТ-Парк резидентлари ва рақамли инфратузилмани ривожлантириш учун жалб қилинган сармоялар ҳажми 1,5 бараварга ошди.

Саноат ва кимё. Маҳаллийлаштириш дастури доирасида қўшилган қиймати юқори бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқаришга йўналтирилган инвестициялар устуворлиги сақланиб қолди. Юқори қўшилган қийматли маҳсулотлар (полимерлар, маиший техника, автомобилсозлик) ишлаб чиқариш бўйича трансмиллий корпорациялар билан ҳамкорлик кенгайди.

Рақамли мониторинг. Инвестиция лойиҳаларини назорат қилиш ахборот тизимида сунъий интеллект технологияларининг жорий этилиши натижасида бюрократик тўсиқларнинг камайиши. Давлат активларини хорижий инвесторларга очик ва шаффоф сотилиши. Эркин иқтисодий зоналар Солиқ ва божхона имтиёзларининг самарадорлиги.

Инвестициялар нафақат Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида, балки Навоий, Самарқанд ва Фарғона водийси вилоятларида ҳам фаол ўзлаштирилди. Худудларнинг ихтисослашувига қараб (масалан, Навоий - кончилик ва кимё, Самарқанд - туризм ва ишлаб чиқариш) хорижий капитал тақсимланди.

Таҳлиллар шуни кўрсатадики, баъзи худудларда инфратузилма (электр, газ таъминоти) ҳолати ҳали ҳам инвесторлар учун чеклов бўлиб қолмоқда. Шунингдек, халқаро логистика занжирларидаги узилишлар лойиҳаларни амалга ошириш муддатига таъсир қилмоқда.

Хулоса

2025 йил якунлари бўйича Ўзбекистонда хорижий инвестициялар нафақат миқдор жиҳатидан ортди, балки уларнинг таркибида юқори технологик соҳалар улуши кўпайди. Мамлакатнинг инвестициявий жозибadorлигини сақлаб қолиш учун рақамли назорат тизимларини (СИ ва Big Data) янада кенгроқ қўллаш ва инвесторлар учун фискал барқарорликни таъминлаш лозим.

2025 йилги таҳлил шуни кўрсатадики, Ўзбекистон эндиликда фақат хом-ашё йўналишидаги эмас, балки “**Ақлли инвестициялар**” учун минтақавий хабга айланмоқда. Самарадорликни янада ошириш учун:

Инвестиция лойиҳаларининг прогнозлаш тизимини (Predictive Analytics) тўлиқ ишга тушириш ҳамда ҳудудий инвестиция лойиҳаларини шакллантиришда ҳудудларнинг ихтисослашуви ва СИ таҳлилларига таяниш лозим.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Статистика агентлиги ҳисоботлари (2025 й.).
2. Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлигининг йиллик таҳлилий маълумотлари.
3. World Investment Report 2025 (UNCTAD).
4. Хорижий экспертларнинг Марказий Осиё иқтисодиёти бўйича илмий мақолалари.
5. Abdullayev, A. M., & boshq. Raqamli iqtisodiyot: darslik. T.: “Iqtisod-Moliya”, 2020. (Маҳаллий иқтисодиётни рақамлаштириш бўйича назарий асослар).
6. Davenport, T. H. The AI Advantage: How to Put the Artificial Intelligence Revolution to Work. MIT Press, 2018.
7. Silverman, D. Interpreting Qualitative Data. SAGE Publications, 2020. (Маълумотларни таҳлил қилиш методологияси).
8. World Bank Group. Digital Progress and Trends Report 2023. (Инвестицияларни рақамли назорат қилишнинг глобал таҳлили).